

SER Brabant
De heer G.J. Swinkels
Postbus 70
5201 AB 'S-HERTOGENBOSCH

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
info@brabant.nl
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Onderwerp

SER Advies Economisch Programma Brabant 2020- reactie aan SER

Geachte heer Swinkels,

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van uw advies over het Economisch Programma Brabant 2020 (EP2020). Omdat de uitwerking van het EP2020 nog volop gaande is, heeft u er voor gekozen een advies uit te brengen in de vorm van een tussenevaluatie.

In algemene zin bent u, positief over de voortgang van het EP2020. Er is veel in de steigers gezet. U schetst daarom: 'het glas is half vol en zeker niet half leeg!'

In uw advies besteedt u veel aandacht aan de governance van ons economische beleid. In ons EP2020 hebben wij gekozen voor een actieve rol in het realiseren van de ambities van het EP2020. We werken daarbij samen met partners in de triple helix en met regio's in Nederland, Europa en de wereld om meer gezamenlijke slagkracht te bereiken. Het mag daarbij niet bij mooie intenties blijven: de provincie wil participeren in gezamenlijke ontwikkelingen. De provincie pakt daarbij de rol die haar van nature past: ze verbindt lokale en regionale ontwikkelingen met elkaar, pakt bovenregionale opgaven zelf op en legt waar nodig nationale en internationale verbindingen. De precieze inzet daarbij, is een kwestie van maatwerk.

Bij een aanzienlijk aantal punten vraagt u om aandacht van de Provincie. In deze brief zullen wij hierop nader ingaan.

Datum

20 mei 2014

Ons kenmerk

3563661

Uw kenmerk

id/avdw/14.004

Contactpersoon

J.A. van Dommelen

Cluster

Economie en
Internationalisering

Telefoon

(073) 680 83 16

Fax

Bijlage(n)

E-mail

JvDommelen@brabant.nl

Het provinciehuis is vanaf het centraal station bereikbaar met stadsbus, lijn 61 en 64, halte Provinciehuis, met de NS Zonetaxi en met de OV-fiets.

Governance (sturingsfilosofie)

U schetst een spanning tussen provinciale investeringen in fondsen en mankracht versus de regionale ontwikkelingen:

In de regio's wordt een vorm van centralisatie van het provinciaal economisch beleid ervaren, waarbij wordt verwezen naar de BOM 3.0, de instelling van de Brabantse fondsen (Essent-gelden) en de diverse bijbehorende programma's die op provinciaal niveau worden opgetuigd met menskracht en middelen.

Ten aanzien van de governance beveelt u daarom het volgende aan:

- *Wees glashelder over de governance die de provincie voor ogen staat met het EP 2020, in het bijzonder over de samenwerkingsrelatie met de (sub)regio's.*
- *Een tussentijdse herijking van het REAP-instrument t.b.v. de regionale facilitering in de komende jaren in het kader van het EP 2020.*
- *Meer expliciet aandacht voor de wijze waarop samenwerking tussen de (sub)regio's, ook provinciegrensoverschrijdend, wordt bevorderd als onderdeel van de (multilevel) governance van het EP 2020.*

Datum

20 mei 2014

Ons kenmerk

3563661

De provincie kiest er voor om in deze economisch moeilijke tijden fors te investeren in de Brabantse economie. Op veel terreinen werkt de provincie daarbij intensief samen met de Brabantse regio's. We kiezen daarbij voor verschillende governance arrangementen die we hier zullen illustreren. We werken rechtstreeks samen, maar ook via de BOM als (centrale) uitvoeringsorganisatie. De BOM heeft bijvoorbeeld aantoonbare ervaring met investeringen in de door u genoemde fondsen.

Een belangrijk arrangement zijn onze investeringen in Europese programma's als OP-Zuid, Interreg en POP waarbij we een aanzienlijk deel van de cofinanciering voor onze rekening nemen. In de uitvoering van deze programma's hebben wij met Limburg en Zeeland een sleutelrol maar leggen we ook nadrukkelijk een verbinding met de regionale Boards. Zo is de Zuid-Nederlandse Smart Specialisation Strategie (RIS3) voor de inzet van middelen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling gezamenlijk met de Boards opgesteld.

Daarnaast leveren we een belangrijke financiële bijdrage aan de regionaal economische samenwerking in de Brabantse regio's. De provincie is verantwoordelijk voor 50% van de financiering van de regionaal economische actieprogramma's (REAP's) die een spilfunctie vervullen in de economische samenwerking van veel van de Brabantse regio's. Ook cofinancieren we ruim 33 % van de regionale samenwerking rond arbeidsmarktvernieuwing en leveren we inhoudelijke ondersteuning om deze vernieuwing te versterken. Ten slotte draagt de provincie bij in de financiering van de organisaties voor Brainport 2020 en de Strategic Board Delta Region.

Ook samenwerking met de regionale triple helix organisaties¹ vervult een prominente rol in onze werkwijze. Een mooie illustratie hiervan is de samenwerking op het gebied van de biobased economy in Zuidwest Nederland. In West-Brabant werkt de provincie samen in de triple helix met REWIN, de BOM, bedrijfsleven en onderwijs- en kennisinstellingen om van de biobased economy een succes te maken. Iedere partij vanuit haar eigen competenties. Samen met de ontwikkelingsmaatschappijen beschikken wij daarbij over een breed netwerk en verbinden het cluster met biobased ontwikkelingen in Oost-Brabant, andere regio's zoals Zeeland, Zuid-Holland, Limburg, Vlaanderen, Noord Frankrijk en met de relevante nationale topsectoren. Economische kansen voor de Brabantse clusters beperken zich immers niet tot regiogrenzen. De REAP regeling is recent in overleg met de regio's herijkt om in het verlengde van het EP2020 juist clusterontwikkelingen als deze, gezamenlijk met de betreffende regio's aan te kunnen jagen. De samenwerking voor de biobased economy past in de maatwerk aanpak uit het EP2020 om de clusters te versterken. De provincie kiest niet voor één standaard governance model maar voor partnerschappen op maat.

Datum

20 mei 2014

Ons kenmerk

3563661

Afrekenbaarheid / monitoring

U stelt de vraag wanneer er nu garen op de klos komt. Daartoe beveelt u het volgende aan:

- *Zorg voor monitoring van het rendement van EP 2020 en de regionale uitwerkingsplannen t.a.v. de hoofddoelstelling (vergroting groeikansen MKB).*
- *Organiseer de afrekenbaarheid van het programma, inclusief resultaatafspraken met regio's. Onderdeel van die afspraken kan ook zijn dat regionale triple helix-boards de opdracht krijgen om deels bovenregionaal inzet te leveren (denk bijvoorbeeld aan AgriFood Capital/NO-Brabant ten aanzien van de Agrofoodagenda).*

Afrekenbaarheid is een belangrijk onderdeel in de uitvoering van ons economisch programma. Wanneer wij participeren in clustersamenwerking dan horen daar vanzelfsprekend resultaatafspraken bij. Iedere partij levert wat wordt afgesproken.

AgriFood Capital zet zich in voor het agrofood cluster binnen Brabant. Deze extra inzet voor het agrofood cluster sluit goed aan bij onze ambities rond agrofood. Momenteel vinden er gesprekken plaats met AgriFood Capital om de onderlinge synergie te versterken. Onze inzet is om analoog aan de biobased samenwerking in West-Brabant te komen tot een optimale inzet van de bij agrofood betrokken spelers.

Het EP 2020 kent meerdere acties voor het vergroten van de groeikansen van het MKB die op verschillende manieren gemonitord worden. Vier belangrijke lijnen zijn: 1 de inzet van BOM Business Development ter versterking van innovatie binnen onze clusters, 2 investeringen in fondsen die worden uitgevoerd door BOM Capital, 3 het ondersteunen van de regionale

¹ Zowel regionaal als gericht op een specifiek cluster

valorisatieprogramma's en 4 de Europese Programma's zoals OP-Zuid en Interreg.

Het landelijke debat over het evalueren van de effecten van innovatiebeleid leert dat dit een complexe aangelegenheid is². Om de BOM effectief voor innovatieversterking in zetten hebben we afgesproken om de inzet van BOM Business Development te beoordelen aan de hand van prestaties in het BOM meerjarenplan die nog concreter uitgewerkt zijn in jaarplannen. Deze systematiek wordt overigens ook gehanteerd voor andere onderdelen van de BOM.

Ook investeren wij fors in revolverende fondsen waaronder het innovatiefonds. Hiervoor is een uitgebreide monitoringssystematiek ontworpen waarbij aan ons college en uw staten gerapporteerd wordt over onderwerpen als patenten en werkgelegenheid³.

De valorisatieprogramma's Starterslift, Bright Move en Ondernemerslift + worden gemonitord in samenwerking met het Rijk. De provincie ontvangt bijvoorbeeld jaarlijks inzicht in het aantal ondersteunde MKB bedrijven. De Europese programma's worden conform de daarvoor geldende strikte Europese protocollen periodiek geëvalueerd.

Integratie arbeidsmarkt- en onderwijsurgenties

We delen uw visie dat de arbeidsmarkt de achilleshiel van de economische ontwikkeling kan worden. U beveelt het volgende aan:

- *Leg vanuit het EP 2020 een heldere en sterker relatie met de actuele (landelijke) plannen ten aanzien van arbeidsmarkt en onderwijs (meer integraal, minder facetbeleid).*
- *Besteed daarbij specifiek aandacht voor de governance, in het bijzonder het samenspel met de arbeidsmarktregio's.*
- *Geef prioriteit aan initiatieven die door stakeholders zelf worden opgezet vanuit hun vraagoriëntaties (wat vraagt de economie in 2020?).*

We zijn zeer positief over de landelijke aandacht voor thema's als het Techniek Pact en de sectoraanpak in het kader van het Sociaal Akkoord. Deze thema's zijn immers door Pact Brabant partijen enige jaren geleden ook omarmd in het Brabants Arbeidsmarktakkoord. Het uitvoeringsplan van dit akkoord, maar ook de uitvoering van de Brabantse crisisaanpak is gericht op een regionale aanpak van de arbeidsmarktvernieuwing, waarbij het voortouw steeds meer bij de vraagkant van de arbeidsmarkt komt te liggen (werkgevers in de driver-seat). Het blijkt in de praktijk overigens niet eenvoudig om de sterk sectorale aanpak van het Rijk te vertalen naar een integrale regionale aanpak. Wij verzoeken u daar landelijk aandacht voor te vragen.

Datum

20 mei 2014

Ons kenmerk

3563661

² Eindrapport Expertwerkgroep Effectmeting (Commissie Theeuwes), Durf te meten, november 2012, <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/11/23/durf-te-meten-eindrapport-expertwerkgroep-effectmeting.html>

³ Bijlage 5 - Notitie Monitoring, rapportage en verantwoording fondsen bij Statenvoorstel 42/13 inzake instelling fondsen tweede tranche investeringsagenda

Ook de samenwerking met de arbeidsmarktregio's is aan het veranderen. Het Pact Brabant ontwikkelt zich van een gremium voor periodieke afstemming naar een overleg waarin de Pact Brabant partners gezamenlijk en vraaggericht urgente thema's bij de kop pakken. Hierbij is het van groot belang dat de sociale partners binnen het Pact Brabant een goede verbinding hebben en steun geven aan het positioneren van het werkgevers (en werknemers) in de arbeidsmarktregio's. Daarbij delen we uw opvatting dat arbeidsmarkt minder gezien moet worden als facetbeleid en dat de initiatieven van stakeholders prioriteit verdienen. Uitgangspunt daarbij is een integrale vraaggerichte aanpak en versterking van samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven.

Datum

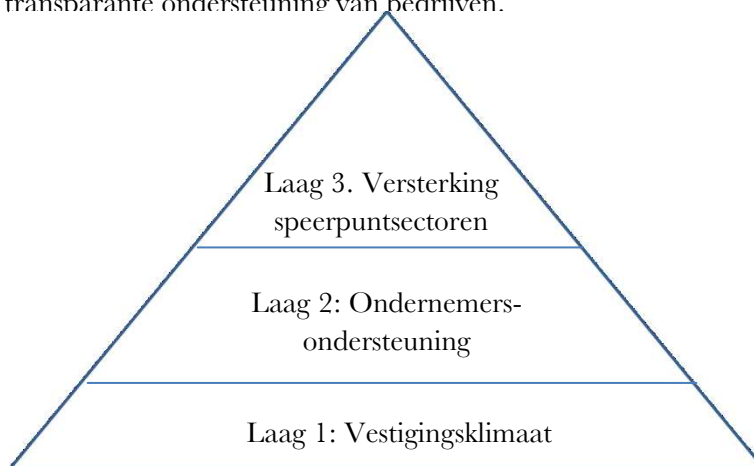
20 mei 2014

Ons kenmerk

3563661

De ondersteuning van het MKB

Het 3-lagenplan van het bedrijfsleven (BZW, MKB Brabant, Kamers van Koophandel uit 2012) doet een voorstel om te komen tot een effectievere en transparante ondersteuning van bedrijven.

Ten aanzien van de ondersteuning van het MKB komt SER Brabant met de volgende aanbevelingen:

- *Wijz per laag één eindverantwoordelijke partij aan en moedig wisselwerking tussen drie lagen aan, resp. overheid (gemeenten en provincie), KvK-nieuw, BOM/Regional Boards.*
- *Laag 2: doe in het belang van een zo vraaggericht mogelijke aanpak samen met de ondernemingsorganisaties BZW, MKB en ZLTO onderzoek naar de precieze behoefte bij het generieke MKB.*
- *Laag 3: regie t.a.v. de inzet van menskracht en middelen strak in handen leggen van de BOM/triple helix boards.*
- *Overweeg de instelling van MKB-panels per cluster (10 à 15 ondernemers, op voordracht van de ondernemingsorganisaties, en betrek daarmee het MKB als eindgebruiker sterker bij de voortgang van het programma, de inzet van instrumenten, de financiering e.d.*
- *Stimuleer waar mogelijk de totstandkoming van een 'kredietunie' op Brabants of Zuid-Nederlands niveau.*

Wij nemen onze verantwoordelijkheid in de ondersteuning van ondernemers. We delen uw visie dat de overheid primair verantwoordelijk is voor het vestigingsklimaat, ook wel laag 1 genoemd.

De forse organisatieverandering van de KvK heeft effect op de generieke ondernemersondersteuning van laag 2. De KvK gaat werken volgens een nieuw service concept dat zich wil richten op de hedendaagse én toekomstige wensen van het MKB. Net als SER Brabant vinden wij deze laag van groot belang, omdat dit immers de basis vormt voor onze Brabantse economie en een kweekvijver voor laag 3, de versterking van de speerpuntsectoren. We hebben daarom de KvK benaderd met het verzoek om de generieke MKB ondersteuning duidelijk vorm te geven, met aandacht voor inbreng van BZW, MKB en ZLTO en een goede doorverwijzing naar de ondersteuning voor de topsectoren (laag 3). Onze inzet is dat de 'nieuwe stijl' generieke ondernemersondersteuning in Brabant in 2014 goed wordt vormgegeven en duidelijk gecommuniceerd wordt met het MKB.

De triple helix samenwerking in de Brabantse regio's maakt een groei door. Zoals eerder geschetst ondersteunen wij deze ontwikkeling, ook in financiële zin. Deze organisaties hebben een belangrijke rol in de agendasetting voor de regionale economie. Conform het economisch programma zoeken wij samen met onze uitvoeringsorganisatie BOM een partnerschap met deze organisaties. Vanuit onze competenties als middenbestuur maken wij werk van de clusterverbindingen tussen regio's binnen en buiten de provinciegrenzen zoals de nationale topsectorenaanpak (o.a. MKB loketten, TKI bureaus) en Europa (o.a. OP Zuid, Interreg).

Het voorstel om te komen tot een MKB-panel beschouwen we als een interessante gedachte. Binnen de diverse clusterprojecten met een provinciale rol wordt het MKB op maat betrokken en georganiseerd. Bij de samenwerking rond biobased economy is een MKB-panel betrokken met geëngageerde MKB ondernemers. Dit voorbeeld verdient navolging. We willen echter voorkomen dat we weer nieuwe formele organisaties opbouwen. Dat de ondersteuning van ondernemers zo goed mogelijk afgestemd moet worden op de vragen vanuit het MKB staat buiten kijf.

We juichen het toe dat MKB ondernemers zelf het initiatief nemen om door middel van kredietunies de gevoelde knelpunten op het terrein van MKB financiering op coöperatieve basis aan te pakken, mits de kwaliteit hiervan is geborgd zodat eventuele deelnemers geen onnodige risico's lopen. Het past binnen ons economisch beleid om in de opstartfase de ontwikkeling van kredietunies te ondersteunen. Voorwaarde is dat kredietunies daadwerkelijk bijdragen aan de versterking van het financieringsvermogen voor innovatieve bedrijven, dat de kwaliteit van de kredietunies is geborgd en dat er sprake is van een Brabant brede of regionale aanpak. Voor wat betreft de borging van de kwaliteit zullen we samenwerking zoeken met de landelijke Samenwerkende Kredietunies. Op 14 maart 2014 hebben Provinciale Staten een Statenmededeling over Kredietunies behandeld.

Datum

20 mei 2014

Ons kenmerk

3563661

Internationaliseringsstrategie

De Agenda van Brabant heeft een impuls gegeven aan de onze internationaliseringsstrategie. SER Brabant beveelt hierover het volgende aan:

- *In het belang van een sterk gedragen, gezamenlijke buitenlandagenda beveelt de Raad aan het uitnodigende karakter van de aanpak te versterken en in dat licht meer specifiek aandacht te besteden aan de governance met ruimte voor kartrekkers namens alle Brabantse partijen.*
- *In het bijzonder vragen wij aandacht voor de bundeling met de Brainportstrategie.*
- *Probeer de focus aan te scherpen en durf te komen tot een beperkter aantal stevige keuzes uitgewerkt in een slimme landenstrategie.*
- *Kom tot een aanzienlijk eenvoudiger aanpak. Neem beleidsthema's als maatschappelijke opgaven, quality of life e.d. mee als 'beleids back -office' en vermijd het beeld dat alles met alles verknoopt wordt.*

Datum

20 mei 2014

Ons kenmerk

3563661

U pleit ervoor om maatschappelijke opgaven minder centraal te stellen in onze internationaliseringstrategie. Wij kiezen echter weloverwogen voor een herkenbare positie van maatschappelijke opgaven in haar innovatiebeleid. Dit wordt goed geïllustreerd in het recente economische WRR rapport ⁴: 'Duitsland is het beste voorbeeld van wat het betekent als een land vooral maatschappelijke uitdagingen vooropstelt. De Duitse prioriteiten zijn misschien niet origineel, maar hebben het grote voordeel dat ze op een groot draagvlak kunnen rekenen. In het Duitse groeibeleid worden de verschillende sectoren en technieken als instrumenteel gepresenteerd voor de oplossing van die problemen. Het innovatiebeleid krijgt daardoor veel meer de vorm van een breed gedragen strategie voor het aangaan van maatschappelijke uitdagingen, in plaats van een beleid dat vooral gericht lijkt te zijn op het stimuleren van specifieke bedrijfsbelangen. Het effect is dat er een groot maatschappelijk draagvlak is voor groeibeleid.'

Zoals geschetst heeft het ons internationaliseringsbeleid een impuls gekregen. Hierbij hebben we ook nieuwe overlegvormen in het leven geroepen. We delen de opvatting van SER Brabant dat deze governance structuur om verdere verbetering vraagt. De samenwerking moet effectiever. We beraden ons hierop.

Tevens werken we aan een herijking van de landenstrategie. Daarbij wordt intensief samengewerkt met Brainport Development en gebruikt gemaakt van jarenlange BOM expertise. Ook vindt afstemming en samenwerking plaats met de KvK. Het rendement van onze internationale samenwerking voor Brabantse bedrijven en kennisinstellingen willen we verhogen.

⁴ Bron: WRR Naar een lerende economie blz 90.

Europese programma's

De contouren van de Europese programma's zijn inmiddels in belangrijke mate vastgesteld. SER Brabant doet hiervoor de volgende aanbevelingen:

- *Besteed in OP Zuid binnen het thema innovatiebevordering expliciet en robuust aandacht aan de uitdaging 'hervorming van de arbeidsmarkt', analoog aan de ambities ten aanzien van Brabant Proeftuin Arbeidsmarkt.*
- *Positioneer Interreg 2014-2020 als versnellingsagenda, door grensoverschrijdend concrete impulsen te geven aan open innovatienetwerken en onderzoeksprogramma's of in het kader van KIC's ter versterking van de roadmaps voor de topsectoren.*
- *Positioneer de topsector Hightech Systems & Materials – en de cross-overs naar lifesciences, health en agrofood – wat sterker in de uitwerking van Interreg 2014-2020.*
- *Maak van het domein 'people' een voorpost in plaats van een sluitpost.*

Datum

20 mei 2014

Ons kenmerk

3563661

De contouren voor Operationeel Programma (OP) Zuid en Interreg A programma's met Vlaanderen, 2 Zeeën, Duitsland-Nederland en Maas-Rijn liggen in belangrijke mate vast. Met de Zuid-Nederlandse Smart Specialisation Strategie (RIS 3) hebben we daarbij onze koers bepaald. Het SER advies is derhalve niet meer te benutten om deze contouren te wijzigen. De programma's moeten echter nog gevuld worden met concrete projecten. Om voldoende ruimte te bieden voor initiatiefnemers om met projecten te kunnen komen zijn de kaders niet te beperkend geformuleerd. De RIS3 strategie biedt alle ruimte om vanuit Hightech Systems cross overs te leggen naar maatschappelijke opgaven als Health. In de RIS3 strategie wordt het belang van de arbeidsmarktopgave onderschreven.

OP-Zuid en vooral Interreg bevatten programma's die gezamenlijk zijn opgesteld met andere(soms buitenlandse) overheden. Het thema arbeidsmarkt een prominente rol gekregen in onze programma's. De programma's richten zich overigens niet primair op de inzet van mensen, terwijl een arbeidsmarktbeleid in belangrijke mate wel uit mensenwerk bestaat.

OP Zuid en Interreg zijn geen programma's die zich richten op het mogelijk maken van onderzoekprogramma's. Daarvoor heeft de EU het Horizon 2020 programma in het leven geroepen. We hebben ten aanzien van dit programma geen formele rol. Incidenteel denken we actief mee om deze programma's te benutten, bijvoorbeeld voor onderzoek naar nieuwe arrangementen voor de arbeidsmarkt.

Wij danken SER Brabant voor haar grondige advies. Zoals in deze reactie verwoord, worden in het kader van het EP2020 een groot aantal activiteiten uitgevoerd. Een belangrijk deel van uw advies kunnen we volledig onderschrijven bijvoorbeeld ten aanzien van de arbeidsmarkt. Daarnaast zijn er een aantal belangrijke ontwikkelingen, zoals de reorganisatie van de KvK die we nauwlettend volgen en waarover we met elkaar in gesprek blijven.

Datum

20 mei 2014

Ons kenmerk

3563661

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

Voorzitter,

Secretaris,

